

Update natuurtoets t.b.v. Noorderzon te Groningen

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming.

**WAARDEN
BURG**
Ecology

**we
consult
nature.**

Update natuurtoets t.b.v. Noorderzon te Groningen

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming.

Status uitgave: definitief

Rapportnummer:	23-0251
Projectnummer:	23-0222
Datum uitgave:	4 juli 2023
Projectleider:	
Tweede lezer:	
Foto omslag:	
Opdrachtgever:	Stichting Noorderzon
Akkoord voor uitgave:	
Datum akkoord:	4 juli 2023

Graag citeren als: 2023. Update natuurtoets t.b.v. Noorderzon te Groningen. Rapport 23-0251. Waardenburg Ecology, Haren.

Trefwoorden: evenement, festival, quickscan, natuurtoets, vleermuizen

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Stichting Noorderzon

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Culemborg,
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Methodiek onderzoek	5
1.3 Gebiedsbescherming en houtopstanden	6
2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	8
2.1 Beschrijving plangebied	8
2.2 Voorgenomen ingreep	9
3 Toetsing aan de Wnb - Soortenbescherming	10
3.1 Planten	10
3.2 Ongewervelden	10
3.3 Vissen	11
3.4 Amfibieën	11
3.5 Grondgebonden zoogdieren	12
3.6 Vleermuizen	13
3.7 Vogels	14
3.8 Zorgplicht	15
4 GES-natuurwaarden	16
4.1 Aanwezige doelsoorten en natuurwaarden	16
4.2 Bepaling van effecten	16
5 Conclusies en aanbevelingen	17
5.1 Gebiedenbescherming	17
5.2 Houtopstanden	17
5.3 Soortenbescherming	17
5.4 Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van het voorgenomen evenement	18
5.5 (Bovenwettelijke) maatregelen	18
6 Literatuur	19

Samenvatting

Project 22-0222, Update natuurtoets t.b.v. Noorderzon te Groningen

Aspect Soortenbescherming Wnb

Te verwachten beschermde (niet vrijgestelde) soorten	Vleermuizen Algemene broedvogels (houtduif, holenduif)
Nader ecologisch onderzoek noodzakelijk?	Nee
Maatregelen noodzakelijk?	Ja; voor algemene broedvogels en vleermuizen. Door bosschages af te schermen wordt significante verstoring voorkomen. Verlichting niet op boomholtes richten en bomen afschermen met dranghekken.
Is een ontheffing Wnb noodzakelijk?	Nee

Aspect Gebiedsbescherming Wnb

Mogelijk een (significant) negatief effect?	Ja, (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten, met uitzondering van effecten van stikstofdepositie.
Is aanvullend onderzoek nodig?	In principe een AERIUS-berekening (stikstofdepositieberekening), de opdrachtgever heeft aangegeven dit jaar te monitoren hoeveel materieel ingezet wordt zodat volgend jaar deze gegevens bekend zijn.

Aspect Bescherming van houtopstanden Wnb

Mogelijk een (significant) negatief effect?	Nee
Is een kapmelding Wnb noodzakelijk?	Nee

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Stichting Noorderzon Groningen is voornemens om in het Noorderplantsoen te Groningen het jaarlijkse festival 'Noorderzon Performing Arts Festival Groningen' te realiseren van 17 tot 27 augustus 2023. In 2019 heeft voor het eerst een ecologische toets plaatsgevonden (Balk, 2019). In 2021 is hier vervolg aangegeven met een update (Balk, 2021). Bureau Waardenburg heeft op basis van de eerder verzorgde rapportages (inclusief veldonderzoeken) en bronnenonderzoek de effecten van dit evenement op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Sinds de vorige rapportage (Balk, 2021) zijn de haas, hermelijn en bunzing van de vrijstellingslijst gehaald. Daarom zijn deze soorten toegevoegd in voorliggende beoordeling. Daarnaast worden de effecten bepaald op de Gemeentelijke Ecologische Structuur (GES) waar het Noorderplantsoen deel van uit maakt.

1.2 Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van de laatst verzorgde rapportage inclusief eenmalig veldbezoek (Balk, 2021), de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald op basis van de functie van het plangebied en omgeving voor beschermde soorten en het voorgenomen evenement en beoordeeld in het kader van de Wnb. Voor het wettelijk toetsingskader voor beschermde soorten wordt verwezen naar Bijlage I bij dit rapport.

Bronnenonderzoek

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 3 juli 2023. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud.

Veldbezoek

Sinds het veldbezoek in 2021 is het plangebied niet veranderd. In 2023 wordt het plangebied geregeld bezocht in het kader van de monitoring van de GES door Waardenburg Ecology. Hierdoor is voldoende kennis aanwezig over het plangebied en is het niet nodig om een veldbezoek te doen specifiek voor dit project.

Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Hieronder vallen, in tegenstelling tot in 2021, ook de haas, hermelijn en bunzing. Deze soorten zijn niet langer vrijgesteld van bescherming.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien het in dit rapport beschreven evenement wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na juli 2026 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie (juli 2023) bekend worden gemaakt.

De onderzoeker die het onderzoek heeft uitgevoerd is door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

1.3 Gebiedsbescherming en houtopstanden

Natura 2000-gebieden

De Wnb regelt de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht initiatiefnemers om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in (de nabijheid van) Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig.

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Gezien de aard en omvang van het voorgenomen evenement en de afstand tot Natura 2000-gebieden is het uitgesloten dat de ingreep aantasting van relevante soorten en begroeiingen in Natura 2000-gebieden veroorzaakt, met mogelijke uitzondering van effecten van stikstof.

Het dichtstbijzijnde stikstof-gevoelige N2000-gebied is de Drentsche Aa (11 km afstand). Tussen het Noorderplantsoen en het Drentsche Aa-gebied liggen de steden Groningen, Haren en Glimmen en diverse provinciale wegen en snelwegen. Tijdens de opbouw en afbouw van het Noorderzon festival zal stikstof worden uitgestoten. De hoeveelheid uitstoot is naar verwachting beperkt, zeker in verhouding met het dagelijkse transport over de snel- en provinciale wegen rondom Groningen. Een beoordeling van effecten van stikstofdepositie op beschermde gebieden maakt geen onderdeel uit van dit rapport. De opdrachtgever heeft aangegeven dit jaar het gebruik van machines te monitoren waardoor bij de volgende editie een goede inschatting van de uitstoot van stikstof kan worden gemaakt.

Houtopstanden

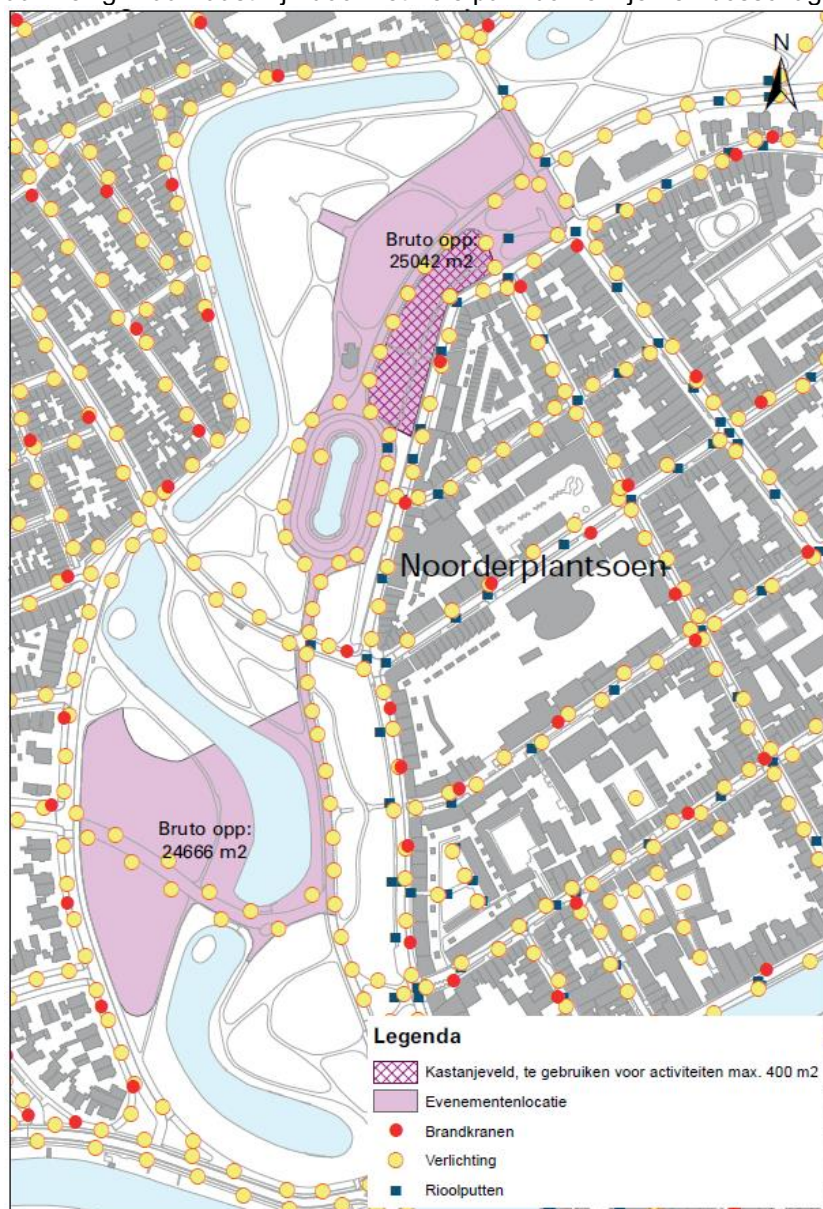

Tijdens het evenement of ter voorbereiding worden geen bomen, en daarmee geen houtopstanden, gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn dus niet van toepassing.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied omvat een groot deel van het Noorderplantsoen. Gemeente Groningen heeft een deel van dit park aangewezen als locatie voor evenementen. Figuur 2.1 laat zien welk deel gebruikt kan worden. Een flink deel bestaat uit gazon. In het midden is een vijver aanwezig. Daarnaast zijn door het hele park bomenrijen en bosschages aanwezig.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (Gemeente Groningen)

2.2 Voorgenomen ingreep

Informatie over het voorgenomen festival is aangeleverd door Stichting Noorderzon Groningen.

Men is voornemens om in het Noorderplantsoen te Groningen het jaarlijkse festival 'Noorderzon Performing Arts Festival Groningen' te realiseren van 17 tot 27 augustus 2023. Dit festival bestaat al zo'n 30 jaar op dezelfde plek. In 2019 heeft voor het eerst een ecologische toets plaatsgevonden (Balk, 2019). In 2021 is hier een update van gemaakt. Er worden standaard maatregelen getroffen om ecologische effecten te beperken of voorkomen. De openingstijden zijn 13:00 tot 00:00 in het weekend met opruimen tot 01:00 en door de weeks zijn de openingstijden van 14:00 tot 00:00. De grootte en duur van het festival en activiteiten zijn in ecologisch opzicht hetzelfde als in 2021.

3 Toetsing aan de Wnb - Soortenbescherming

Het plangebied bestaat uit verharding, vijvers, bomen, bosschages en gazon. Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en aanwezig biotoop wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor de soortengroep reptielen. De (mogelijke) betekenis van het plangebied voor andere soortgroepen is in deze notitie in detail beschreven en beoordeeld.

3.1 Planten

3.1.1 Functie van het plangebied

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF), gegevens van de GES en het veldonderzoek (2021) wordt geconcludeerd dat binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten voorkomen. Uit het plangebied en omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend die daar van nature voorkomen. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten en zijn ook geen beschermde plantensoorten waargenomen.

3.1.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Aangezien het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde plantensoorten als gevolg van het voorgenomen evenement uitgesloten. Daarmee is ook overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van beschermde plantensoorten uitgesloten.

3.2 Ongewervelden

3.2.1 Functie van het plangebied

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2023) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor beschermde soorten ongewervelden zoals libellen en dagvlinders. Op enige afstand van het plangebied zijn de beschermde groene glazenmaker, grote vos en een grote weerschijnvlinder waargenomen. De grote weerschijnvlinders betreffen zwervers die met zekerheid geen populatie hebben binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikt habitat biedt voor de groene glazenmaker; hun waardplant krabbenscheer ontbreekt. Ook voor andere beschermde soorten is het habitat ongeschikt.

3.2.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Gezien de diversiteit aan bomen in het Noorderplantsoen, is het mogelijk dat voldoende geschikte waardenbomen voor de grote vos aanwezig zijn. Aangezien geen bomen gekapt worden, zijn effecten op deze soort uitgesloten. Aangezien het voorkomen van andere beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn effecten van beschermde soorten ongewervelden als gevolg van het voorgenomen evenement uitgesloten. Daarmee is ook overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van beschermde soorten ongewervelden uitgesloten.

3.3 **Vissen**

3.3.1 **Functie van het plangebied**

In de stad Groningen zijn geen grote modderkruipers waargenomen. Dit is de enige beschermde vissoort die op enige afstand van het plangebied voorkomt. Andere beschermde vissoorten zijn gezien het habitat niet te verwachten.

3.3.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Aangezien het voorkomen van beschermde soorten vissen in het plangebied kan worden uitgesloten, zijn ook effecten van op beschermde vissoorten als gevolg van het voorgenomen evenement uitgesloten. Daarmee is ook overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van beschermde soorten vissen uitgesloten.

3.4 **Amfibieën**

3.4.1 **Functie van het plangebied**

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten amfibieën van het '*Beschermingsregime andere soorten*' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij algemeen belang en bestendig gebruik. De wateren in het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten. In 2015 is tijdens de GES alleen de bruine kikker aangetroffen. In 2019 is de alpenwatersalamander overwinterend aangetroffen. Deze soort komt voor in Drenthe, maar niet in Groningen (NDFF, 2023). Deze soorten zijn enigszins mobiel maar kunnen geen grote afstanden afleggen. Dit betekent dat het dier is losgelaten, daardoor is hij niet beschermd. Het komt vaker voor dat mensen ze loslaten in hun tuinvijver. Het habitat is ook niet geschikt voor deze soort. De dichtstbijzijnde populatie bevindt zich nabij Schipborg, op zo'n 19 km afstand van het Noorderplantsoen.

In 2023 zijn de bastaardkikker en bruine kikker aangetroffen bij de GES-monitoring. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF, 2023), gegevens van de GES en het veldonderzoek (2021) wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten amfibieën.

3.4.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Als gevolg van het evenement Noorderzon zullen geen amfibieën worden gedood en zullen hun vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen niet vernietigd worden. Aanwezige amfibieën (waarschijnlijk alleen bruine kikker) zullen zich op het land in de bosschages ophouden. Alleen bij betreding van bosschages kan deze soort verstoord worden. Dit is geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

3.5 **Grondgebonden zoogdieren**

3.5.1 **Functie van het plangebied**

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het *'Beschermingsregime andere soorten'* waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij algemeen belang en bestendig gebruik. Voor de steenmarter die volgens de NDFF (2023) is waargenomen geldt dat hij niet is vrijgesteld. Deze soort heeft echter naar verwachting geen verblijfplaats in het park. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn normaal gesproken in gebouwen.

De hermelijn en bunzing zijn niet eerder waargenomen in het Noorderplantsoen. Voor deze soorten is het plangebied vermoedelijk te druk, ook met honden. Ook het aantal prooidieren (muizen, konijnen) is naar verwachting niet afdoende voor deze soorten. Het voorkomen van deze soorten kan daarom worden uitgesloten.

Voor haas geldt dat hij zich goed kan aanpassen aan zijn omgeving. Rustige plekken zijn daarentegen erg belangrijk, met name voor de jongen. In het Noorderplantsoen lopen ook veel honden los die een grote bedreiging vormen. Vanuit de GES-gegevens en de NDFF (2023) zijn geen waarnemingen van haas bekend. Het voorkomen van de haas kan daarom worden uitgesloten.

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied géén betekenis heeft voor andere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren.

3.5.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Als gevolg van het evenement Noorderzon zullen geen grondgebonden zoogdieren worden gedood en zullen hun vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen niet vernietigd worden. Aanwezige zoogdieren (zoals muizen) zullen zich in de bosschages ophouden. Alleen bij betreding van bosschages kunnen deze soorten verstoord worden. Binnen de invloedssfeer van het evenement is geen vaste voortplantingsplaats of rustplaats van de steenmarter aanwezig. Mogelijk dat de steenmarter incidenteel van het gebied rond de vijvers gebruik maakt als foerageergebied en daarbij verstoord wordt. Dit is geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

3.6 Vleermuizen

3.6.1 Functie van het plangebied

Tijdens het SES-onderzoek in 2015 zijn in het Noorderplantsoen acht soorten vleermuizen aangetroffen: gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger. Verschillende van deze soorten foerageerden boven de vijvers in het park.

In boomholten zijn verblijfplaatsen aanwezig van de rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis. Bij de rosse vleermuis gaat het om zomer- en paarverblijfplaatsen. De zomerverblijfplaatsen herbergen een kraamkolonie en enkele mannetjes. De kraamkolonie bevond zich in een plataan in het noorden van het park en bestond begin juli 2015 uit 45 vrouwtjes (Figuur 2). Eind juli 2015, toen de jongen vliegvlug waren, vlogen er 75 dieren uit, waaronder dus ongeveer 30 jongen. In een holle gekandelaberde wilg vlakbij de boom met de kraamkolonie verbleven in september 2015 zestien dieren, waaronder een territoriaal mannetje (Figuur 2). Deze holle wilg, die in 2015 als zomer- en paarverblijfplaats diende, was in 2010 ook al bezet door een tiental rosse vleermuizen.

In 2023 zijn (tot nu toe) de vier doelsoorten rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis waargenomen. Van de rosse vleermuis zijn zomerverblijfplaatsen aangetroffen, maar geen grote kraamverblijfplaats zoals in 2015. Verder zijn gewone dwergvleermuizen foeragerend aangetroffen.

Het Noorderplantsoen is in de stad Groningen een belangrijk gebied voor vleermuizen. Door de afwisseling van bos, open plekken en vijvers is het park geschikt voor veel soorten vleermuizen, die hier vaak in hoge dichtheden foerageren. Acht soorten zijn jgend aangetroffen. Zoals hier boven beschreven zijn verblijfplaatsen van rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis in holle bomen gevonden. Er is in het Noorderplantsoen een groot aantal oudere bomen met holten. Ook boombewonende soorten als watervleermuis en gewone grootoorvleermuis kunnen hier hun verblijfplaats hebben. De andere waargenomen soorten bewonen over het algemeen gebouwen en komen vanuit het omliggende stedelijk gebied naar het plantsoen om te foerageren. In het Noorderplantsoen hangen vleermuiskasten, die door onder andere ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis bewoond worden.

De resultaten van de monitoring in 2023 zijn nog niet compleet. Naar verwachting komen de resultaten grotendeels overeen met de eerdere monitoring omdat het gebied er nagenoeg hetzelfde uitziet.

Figuur 3.1 Links de plataan met op ongeveer 12 meter hoogte de in- en uitvliegopening van de kraamkolonie rosse vleermuizen en rechts de gekandelaberde holle wilg, die al vele jaren in gebruik is als zomer- en paarverblijfplaats.

3.6.2 Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb

Er moet van uit gegaan worden dat zich binnen de invloedssfeer van het evenemententerrein verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Het evenement vindt plaats tot na zonsondergang. Vanwege met name extra verlichting kan het evenement zorgen voor verstoring van de verblijfplaats. Daarnaast kan verstoring plaatsvinden wanneer bijvoorbeeld fietsen geplaatst worden tegen de bomen die dienen als verblijfplaats.

3.7 Vogels

3.7.1 Functie van het plangebied

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Tijdens het evenement zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ meer in gebruik. Bovendien zijn in 2023 tijdens de bezoeken voor de GES-monitoring geen jaarrond beschermde vogels, zoals ransuil of roek, waargenomen (mond. med. [REDACTED]). Het plangebied vormt geschikt broedbiotoop voor algemeen

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is. De meeste soorten zullen klaar zijn met broeden. Enkele soorten zoals houtduif en holenduif kunnen nog broeden in augustus.

3.7.2 **Bepaling van effecten en beoordeling in het kader van de Wnb**

Effecten van het voorgenomen evenement op soorten met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Een druk bezocht festival in het broedseizoen kan er toe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring.

3.8 **Zorgplicht**

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht. De algemene zorgplicht (Wnb, art. 1.11) geldt altijd en voor iedereen. Of het nu wel of niet om beschermde soorten gaat en of er nu wel of geen ontheffing nodig is of vrijstelling geldt. Aan de zorgplicht kan worden voldaan door bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden deze de gelegenheid te geven te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

4 GES-natuurwaarden

4.1 Aanwezige doelsoorten en natuurwaarden

Binnen het Noorderplantsoen zijn voor iedere onderzochte soortgroep bepaalde soorten aangewezen als doel- en begeleidende soorten. Dit zijn allemaal landelijk gezien redelijk algemene soorten. Meerdere daarvan zijn aangetroffen tijdens de monitoring in 2015. Voor planten waren dit tien doelsoorten; met name stinzenplanten en enkele vaste planten. Voor insecten betrof dit gehakkelde aurelia, landkaartje en grote keizerlibel. Voor de vogels zijn dit boomklever, braamsluiper, grote bonte specht, holenduif, waterhoen en zwartkop. Al deze vogels zijn naar verwachting klaar met broeden in augustus, met uitzondering van de holenduif. Zoals de naam al zegt broeden ze meestal in hopen, wat ze minder kwetsbaar maakt voor verstoring. Er zijn vijf doelsoorten onder de zoogdieren gevonden; alle vleermuizen. Namelijk de watervleermuis, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige vleermuis. Deze soorten zijn al eerder uitvoerig beschreven.

De monitoring van 2023 loopt nog. De grote keizerlibel, grote bonte specht en zwartkop zijn in ieder geval al wel waargenomen. Er worden geen grote veranderingen verwacht omdat het plangebied niet is veranderd qua inrichting.

4.2 Bepaling van effecten

Als gevolg van het evenement kunnen tijdelijk diersoorten verstoord worden. Naar verwachting zoeken vogels tijdelijk de rustigere delen van het park op. Eventueel broedende holenduiven kunnen toevlucht nemen in de broedholte; vermoedelijk is deze op enige hoogte gelegen. Tot een hoogte van enkele meters zijn vermoedelijk geen geschikte holtes aanwezig. Ook foeragerende vleermuizen en grondgebonden zoogdieren zoals de steenmarter kunnen tijdelijk uitwijken naar de rustigere delen van het park. Voor libellen, dagvlinders, planten en amfibieën zijn nagenoeg geen effecten te verwachten als gevolg van het evenement gezien hun levenswijze. Er zijn geen soorten die zodanig verstoord worden dat ze het park definitief zullen verlaten.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Gebiedenbescherming

Natura 2000-gebieden

(Significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten, met mogelijke uitzondering van effecten van stikstof. De opdrachtgever heeft aangegeven dit jaar het gebruik van materieel te monitoren zodat volgend jaar een gedegen inschatting gemaakt kan worden.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in (de omgeving van) het NNN, dus het toetsingskader van het NNN is niet van toepassing.

5.2 Houtopstanden

Voor het evenement worden geen bomen (houtopstanden) gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zoals vermeld in Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming zijn niet van toepassing.

5.3 Soortenbescherming

Te verwachten beschermde (vrijgestelde) soorten

- Voor het vernietigen van nesten die in gebruik zijn en het verstoren van in gebruik zijnde nesten van vogels zodanig dat broedsels mislukken is geen ontheffing mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen (zie randvoorwaarden hieronder).
- Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van vleermuizen is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4. Ook het opzettelijk verstoren is een overtreding van de wet Natuurbescherming (Wnb artikel 3.5 lid 2) en moet voorkomen worden. Effecten op vleermuizen kunnen gemitigeerd worden (zie randvoorwaarden hieronder).
- Voor de steenmarter bestaat geen vrijstelling in de provincie Groningen. Binnen de invloedssfeer van het voorgenomen evenement is geen vaste voortplantingsplaats of rustplaats van de steenmarter aanwezig. Van overtreding van een verbodsbepaling is dan ook geen sprake. Opzettelijk verstoren is geen verbodspaling onder het beschermingsregime andere soorten.

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van het voorgenomen evenement uitgesloten.

5.4 Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van het voorgenomen evenement

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door struiken, bosschages en bomen zoveel mogelijk af te schermen van het evenement. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus. Houtduif en holenduif kunnen tot in september broeden.

Om de effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen te mitigeren en verstoring te voorkomen moet bij de verlichting van het terrein rekening worden gehouden met vleermuizen. Dit gebeurt nu ook al (zie hieronder). De verlichting moet zoveel mogelijk omlaag gericht worden. Door geen verlichting op boomholtes te laten schijnen en geen obstakels voor deze gaten te zetten worden eventuele verblijfplaatsen minimaal verstoord. Daarnaast kan verstoring plaatsvinden door het plaatsen van fietsen of andere voorwerpen tegen de bomen waarin zich kolonies bevinden of waaraan vleermuiskasten hangen die bezet zijn door vleermuizen. Deze verstoring kan voorkomen worden door rondom deze bomen hekken te plaatsen.

5.5 (Bovenwettelijke) maatregelen

De organisatie neemt zelf al verschillende maatregelen om verstoring van natuurwaarden zoveel mogelijk tegen te gaan. Hieronder wordt van deze maatregelen een opsomming gegeven.

- Bomen worden afgezet met dranghekken om beschadiging te voorkomen en ook om verstoring van vleermuizen te voorkomen.
- Bloembedden worden afgezet als er risico bestaat dat ze betreden worden.
- Er worden diverse maatregelen genomen om schade aan de grasmat te voorkomen.
- Er wordt gebruik gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting. De stichting heeft in overleg met de gemeente een verlichtingsplan opgesteld dat is afgestemd op vleermuizen.

- Balk, A.R. 2019. Notitie quickscan beschermde soorten Noorderzon. Kenmerk: 19-0545/19.05378/AnnBa. Bureau Waardenburg, Haren.
- Balk, A.R. 2021. Notitie quickscan beschermde soorten Noorderzon. 21-0427/21.04401/AnnBa Bureau Waardenburg, Haren.
- [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] & [REDACTED]. 2016. Monitoring in het kader van de Stedelijke Ecologische Structuur Groningen 2015: kerngebied Noorderplantsoen – 2^e monitoring. Rapport 2015-023. [REDACTED] bv, Haren.
- NDFF. www.ndff.nl. Geraadpleegd op 3 juli 2023.
- Ministerie van Economische Zaken. 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag

Bijlage I Toetsingskader beschermde soorten Wet natuurbescherming

Algemeen

De Wnb heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. De wet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, van soorten planten en dieren en van houtopstanden. De bescherming van plant- en diersoorten is geregeld in 'Hoofdstuk 3 Soorten' van de Wnb. De Wnb bevat een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, beschermd of niet. Daarnaast voorziet de wet in strikte verboden die gelden voor beschermde soorten. Daarbij gaat de wet uit van het 'nee-tenzij' principe: schadelijke handelingen zijn verboden, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan. De provincies zijn in principe bevoegd gezag voor de soortenbescherming van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk bevoegd gezag.

Deze bijlage beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming voor zover relevant voor voorliggend onderzoek. De informatie in deze bijlage is deels ontleend aan de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Zorgplicht

De Wnb bevat een algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, ongeacht of ze beschermd zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen, beheer- en onderhoudswerk en evenementen zich daaraan voorafgaand op de hoogte (laten) stellen van de aanwezige natuurwaarden en de mogelijke effecten van hun voorgenomen handelingen op deze waarden. Bij de uitvoering van die handelingen moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen dan wel beperken of ongedaan gemaakt worden.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

De Wnb onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Elk beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen (tabel 1.1). Verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij hiervoor een vrijstelling (een uitzondering op een wettelijk verbod) of ontheffing is verleend. De interpretatie van verbodsbepalingen verschilt per bevoegd gezag.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in het wild levende vogels van soorten als genoemd in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.

Beschermingsregime andere soorten

Soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Bij de bescherming van vogels maken provincies en Rijk onderscheid tussen soorten met jaarrond beschermde nesten en soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond beschermd zijn, ook als de soort op het moment van de handeling geen gebruik maakt van het nest. Dit is het geval wanneer een vogelsoort jaarlijks terugkeert naar zijn nest en niet of nauwelijks in staat is om elders in zijn leefgebied een vervangend nest te vinden of te maken. Nesten van andere soorten mogen weggehaald worden indien het nest op dat moment aantoonbaar niet in gebruik is als broedlocatie. Het seizoen is hierbij niet relevant, wat er toe doet is of het nest in gebruik is voor het broeden. De lijsten met soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen verschillen per bevoegd gezag.

Tabel 1 Overzicht verbodsbepalingen beschermde soorten per beschermingsregime Wet Natuurbescherming (Bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Afwijken van verbodsbepalingen

Vrijstelling

Voor een aantal beschermde soorten en handelingen gelden vrijstellingen en is daarom geen ontheffing nodig. Vrijstellingen zijn onder andere verleend in de vorm van provinciale verordeningen en bij ministeriële regeling. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Er geldt bijvoorbeeld een vrijstelling voor een aantal algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en beheer en onderhoud van gebieden.

Daarnaast gelden er vrijstellingen voor handelingen die *aantoonbaar* worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijgesteld zijn ook handelingen die onderdeel zijn van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programma in het kader van een programmatische aanpak, als bij de totstandkoming van het beheerplan of het programma de desbetreffende handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Ontheffing

Voor handelingen is een ontheffing van de Wnb nodig als:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen.
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, ministeriële regeling, gedragscode, beheerplan Natura 2000 of programmatische aanpak.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er is geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep (andere locatie, andere werkwijze, andere planning).
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang. De belangen verschillen per beschermingsregime. Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen, bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid. Voor de soorten van het Beschermingsregime andere soorten gelden de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen, waaronder ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud.
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.